

قوناشی پیش شهری جیهانی دووم دا ، به شیوهی ولایتیکی پیش که وتوو دهر کهوت و هاته کورپوهه ..
 شهوهی شایانی باسه .. گرنگی به کی زور و بابه خدانیتکی گه وره به مه سه لهی گه شه کردنسی
 نابووری دراو به تایبته تی نه و ولاتانهی خاومنی
 که ره سه و ماددهی سروشتی خاوون ، نم گرنگی به
 ده گه پیتیه وه بۆ سالانی پاش شهری جیهانی دووم .
 که به شیوهی کی چالاک و گورج ده ستیان دابه ، نهوش
 پاش یزگار بوونیان له چه وساندنه و ژیر چنگسی
 ولاته نیمپریالیزمه کان .

نم مه سه لهیه ، بووه شوینی گرنگی بابه
 پندایتیکی پچ شماری پیاره پو شنبیر و رامیاری به کانی
 نه و سرده مه و ، ده بان پیوانسی نیشتمانی و
 زانایانی نابووری و کومه ل ناسانی تر ، تا نم
 مه سه لهیه وای لپه ات گه بشته رادهی باس کردن و
 نیکو کینمه وهی له سر ناستی « کومه لی نه توه
 به ککرتووه کان » که تا نیتا چهنده ها کونگره ی بالاو
 بهری بۆ گراوه و له دوور بینیکی زانستی و زانیاری
 یه وه په چاو کراوه .. بۆ نه وهی زیاتر بچینه بنچ و
 بناوانی ماهیه تی پهره سندن و گه شه کردنی نابووری ،
 وه که شیوازیگ که به کار دیت بۆ رواندنه وه و
 نه هیشتنی نه و پیکرو تنگ و چه له مه نابووری و
 کومه لایه تیانه ی تووشی ولاته تازه پچ گه بشتووه کان
 یان با بلین « ولاتانی گیتی سی بهم » بوون ،
 پیتوسته له سرمان که پیتسه کی له باره ی ماهیه تی
 دواکه وتن و شی کردنه وهی بۆ چوون و پاکانی نووسر
 سپوره کان ، دهر باره یان شتیک بدوین .. چونکه
 نووسره کان به گشتی و نابووری ناسه کان به تایبته تی ،
 جوره ها پاو شی کردنه وهی تایبته تی خویان هیه
 دهر باره ی دیارده ی دوواکه وتن ، وه بان به مانابه کی که
 بلین نه و تنگ و چه له مه و ناهه مواری یانه ی تووشی
 نم و ولاتانه بوون هه ربکه له وان دیارده ی دوواکه وتن
 ده گپرتیه وه بۆ هندی هۆ وه له مو هویانه ش ، هه ن که
 ده لپن ، نم و ولاتانه له ناکامی باریکی تایبته تی ناو و
 هه واره دوو چاری دوواکه وتن بوون .. و هه ن له وان
 هۆ که ی ده گپرتیه وه بۆ نه بوونی و هه زاری نه و
 و ولاتانه ی خۆی له به روو بووم و که ره سه ی خاوی
 سروشتی .. وه بان هه ن هۆکانی ده گپرتیه وه بۆ
 مه سه له ی سروشت و دروست بوونی نه و کومه لگا و
 میله تانه ، وه بان پوونتر له مه نه توانین بلین ده بگپرتیه وه

کومه لگای مروّف ، به رده وام له جولاندن و
 گوپریتیکی هه میسه یی پچ ووچان دابه ، هه ندیکیان
 به ره و پیش ده پوّن و هه ندیکشیان له و کاروانسی
 پیتسه مونه کهم تا زور نوا ده کهون ..
 میژوو ، سه لماندوبه تی که سه رکر دایه تی نابووری و
 کومه لایه تی و شارستانیتی ، له نیتو چه رخ و په و په وه ی
 میژودا له و ولایتیکه وه بۆ ولایتیکی که
 ده گوپرتیه وه . وه شه ی شایانی باس پچ ، هه له اتنی
 نم شارستانیه ، هه ر له سه ره تاوه ، له ولاتانی
 « ناشوور و بابل و میسر » ه وه ، ده ستی پچ کردوه
 و پاشان له « نه ئینا و رۆما » وه گه شه ی کردوه ، و
 نینجا گه بشته وه و ولاتانی سه رووی نه فریقا و
 نه ندلس ، وه و ولاتانی رۆژه لاتی ناوه راست ،
 هه میسه باریکی نابووری باش و به خته وه ری هه بووه ،
 به پیتجه وانیه ی و ولاتانی نه و روپای نه و کانه - به لام
 نه مریکا ، هیشتا ناوشی نه بوو به لکو نه دوژر ابووه وه ،
 پاش نم شارستانیتی و گه شه کردنی نابووری و
 کومه لایه تی پووی کرده و ولاته کانی نه و روپا ، نه ویش
 له ناکامی نه و ووریا بوونه وه زانیاری یانه ی
 نیتو کومه لانی نم و ولاتانه و نه مه ش دریتز بووه وه
 زیاتر بالی کیتسا به ره و ولاته کانی نه مریکا و که نه دا ،
 و پاشان ژاپونی گرتیه وه و به لکه نه میسه خۆی فری
 دابه ، نیتو نم کاروانه وه ، نه مه ش له کوتابی سالانی
 سه ده ی نۆزده به م دا ، پاشان به کیتی سو فیه ت له

گه شه کردنی
 نابوری ولیدوانیک
 دهر باره ی زاراوه ی
 دواکه وتن

بۆ ھۆبەكى زۆر سەركى و نزيك له راستى به وه
 پشەيان رھەن دياردهى ئەم دوواكەوتنە دەگيرتتەوه
 بۆ ھۆبەكى زۆر سەركى و نزيك له راستى به وه
 ئەوبىش كەھۆى داگير كردن و چەپۆكى ئيمپرياليزمە . .
 ئەو نوسەرو پسپۆرانەى كە له بۆچونەكە يان
 شى كردنەوه بەكى جوگرافىيان گرتۆبە بەرو ھۆى
 ناوو ھەواو چۆنەتى شوينى ئەو وولاتانە لەسەر
 پوووى رەوى دەكەن بە ھۆبەكى سەرەكى بەو
 دوواكەوتنە ، ھەميشە وا دەرى دەخەن ، كەو زوربەى
 ئەو وولاتە دوواكەوتانە ، دەكەونە ناوچەبەكىسى
 ئىستوانى و مەدارى بهوه ، كە پلەى بەرزى گەرما
 لەم ناوچانەدا كارى تەواويان ھەبە بۆ تەمەل كردن
 و سستيان بەلام له راستى دا ، ئەم ھۆبە سەرەكى
 و بنەپەت نىبە ، چونكە پلەى گەرما ھەرگىز بە
 فرۆزايى سال نىبە ، بەلكو گەرما تەنھا لە چەند
 ماژيگك دا كاربگەرە ، وە تەننەت لە چەند سەعاتىكى
 پۆژدا ، و ھەر لەم بارەبەوه ، دەتوانين بليين كە
 گەرما ، ئەو ھۆ سەرەكى بە نىبە بىتتەئەو كەوتنە
 و بەلگەش بۆ ئەمە ئەوبە كە مێژوو لەم ناوچانە دا
 وەك ناوچەكانى خوارووى پۆژھەلاتى ناسيا كە بە
 ناوچەبەكى زۆر گەرم دەژميردیت ، چەندەھا
 شارستانىتى و ئيمپراتۆريانى سەركەووتووى واى
 تيا دروست بوو ، كە ناتوانریت ئيتر ئەم ھۆبە
 بە ھۆبەكى بنەپەت و سەرەكى داشریت و زياتریش
 لە مە ئەتوانين بليين كە گەرمترين ناوچەى ئوستراليا ،
 بەردەوام لە چالاكى و جموجۆلى ئابوورى دا بوو و
 بەلكە بەردەوامە ، و ديسان گەرمى ناوو ھەوا
 ھۆبەكى ريتگر نەبەسووہ لەبەردەم ھەولسى
 ئيمپرياليزمەكان ، لە دروست كردنى ؟ تازەكانيان بۆ
 مەبەستى بەرھەم ھيئان و كشتوكال كردنى (چاو ،
 قاوہ ، لاستيك) وەيان ھەلكەندنى بىرە نەوتى بەكان
 و چالە خەلۆزەكان ، يا وەكو دەرھيئانى ماددەى
 مس و يورانىوم و زۆرھەا ماددە و سامانى كانزايى تر
 لە ناوچە ئىستيوابەكان و مەدارى بەكان لە ھەرسى
 كيشوەرەكانى ئاسياو ئەفريقا و ئەمەريكاي لاتىنى دا ،
 لە ھەمان كاتدا دەتوانين بليين كە مام ناوھندى ئاو و
 ھەوا پەيوەندىبەكى زياترى بە بوارى كشتوكال ھەبە ،
 وەك لە بوارى پشەسازى ، لەبەر ئەو دەتوانرێ
 شيوان و ھونەرى بەرھەم ھيئان لە شوينتيكەوہ بۆ
 شوينتيكى تر بگويزریتتەوہ ، بەپيچەوانەى توانينسى

گواستنەوہى زەوى و زار ، وەيا ناوو ھەوا . وە
 ئەوہى شايانى باسە زووربەى زۆرى ئەم وولاتانەى
 باسيان دەكەين ناوو ھەوا كەيان مام ناوھندە ، نەك
 ئەو گەرمەى زۆر كاربگەرە .

جگە لەمەش گەشەكردن و پيش كەوتنى
 زانست و زانين لەگەل پيشكەوتنى تەكنەلۆژيادا لە
 گشت جۆرەكانى بەرھەم ھيئان و چاكبوونى و
 بلاو بوونى ھۆ كارەكانى گواستنەوہ ، ئەمانە ھەموو
 پۆلى بايەخدارو گرنگيان ھەبوو و ھەبە بۆ سووك
 كردن و نەھيشتنى گيروگرتنى بەرزى و يادەى پلەى
 گەرما لەم وولاتانە دا . .

بەلام ھۆى ھەزارى ئەم وولاتانەو ، نەبوونى
 كەرەسەو ماددەى خاوى سروشتى ، وەك ھۆبەك ،
 بىتتە دوواكەوتنيان لەپووئابوورى و كۆمەلابەتيانەوہ ،
 ھەميشە دەگيرتتەوہ بۆ وانا ئەوہى كە دوواكەوتن
 لە بنەپەتەوہ پەيوەندى ھەبە بە بارو زوونى چالاكى
 ئابوورى لەكۆمەل دا . . و بىن گوممان بوونى ئەم
 سامان و كەرەسەو ماددە خاوە سروشتى يانە ،
 ھەميشە كاربگەر و بەكەلكن ، بۆ ئاستى ژيانيان ،
 بەلام لە ھەمان كاتيشدا ، بوونيان بە تەنيا مسۆگەرى
 ئەونەش و نوما گەشەكردنە ناكات ، و ديسان
 نەبوونيان وەيان نەبوونى ھەندىكيان نابنە ھۆبەكى
 زۆر گەورە و سەرەكى كە ئيتر نەتوانرێ چارەسەرتىكى
 بۆ بكریت ، و بۆ ئەم بۆ چوونەش ئەتوانين چاويك
 بە مێژووى ئابوورى وولاتى ژاپۆن دا بخشين كە
 تيايدا بۆمان دەرەخا ، كە ئەم وولاتە گەشە بەكى
 بى شومارى كردىن ئەوہى ھىچ جۆرە سامانىكىسى
 نىشتمانى و ماددە و كەرەسەبەكى چاورى سروشتى
 ھەبىت . . بەلام زووربەى ئەم وولاتانەى باسەكەمان
 لەسەرتى لە زروفتىكى دوواكەوتوو دان كە لە ھەمان
 كاتدا خاوەنى زۆرھەا جۆرى سامان و ماددەى خاوو
 كەرەسەى بەكەلكن .

بە شىوہەبەكى گشتى ئەتوانين بليين كە زوربەى
 ئەم وولاتانە ناتوانریت بە وولاتىكى ھەزار لە قەلەم
 بدریت و بەتايەتى لەپووئابوورى سامانە سروشتى بەكانيدا ،
 بەلام ئەتوانریت بوتريت كە ھەزاران لە
 بۆزايى درك كردن و ھۆشياريان دەربارەى ئەو سامانو
 ماددەخاوانەى كە لەولاتەكانياندا ھەبە ، بەلكو ،
 « كەم » و بەكزى ئاگادار « بوونى » ئەو سامانەى
 ھەن ، يان دركيان بىن كردوہو ئاگادارى ھەن بەلام

که م سست به کاری دههین ، له کاتیکدا که پتویسته
نم توانا سامانه یان به رده وام له چالاکی نابووری سو
مه بهستی به رژه وهندی نیشتمانی همیشه پر به پرو
تواو به کاریان بهین . .

جگه لهم هویانه ی تا نیستا باسمان کردون ،
کومه لیکه کی کهش له سپوره کان هه ، که نم
دوور کهوتنه ده گتر نه وه بو شی کردنه و مو رابه کسی
تهسکو بو چونیکه ره گز به رستی ، نم بو چونهش
واپای ده گه پتخ که دووا کهوتنی نم وولاتانه . .
بو جوری رهنگ ونه ژادی نه و میلله تانه ده گه رتیه وه ،
وده لیت کهوا . . میلله تانی سپی رهنگ ، هه همیشه
به تواناو چا پو کترن له میلله تانی تر ، جا نم میلله تانه
پهش رهنگ بن یا کو زهره رهنگ . . هتد . وده لیت
. . کهوا لهم جوره میلله تانه ، توخم و بنه ره تیکسی
دووا کهوتنیان تیدابو هه همیشه ته مه ل و سستو هیچ
نه زانو به هیچ جوری ک ، توانای فیر بوونو ،
تی که شیتنی زانستو ته کنه لژو یا و هونه ره کانی
به رهم هینانیان تیدانی به . . به لام یچ گومان نه وه ی
پوونو دیاره ، زانسته کان و میژووی گشت میلله تان و
شارستانه کانی سر پووی زه مین ، باشی دهریان
خست ، و به لکه سه لماندیان که توخمی مرژو ، بهک
توخم له هه مو وولات و شوینیک دا ، له پووی توانا
و ناماده بی یان بو گشت پیشکه و تن و گه شه کردنیک ،
تی که شیتنی له او یان بو هه مو جوره زانستو
زانباری بهکو که لکک و مرگرتنی ته او یان له گشت
هونه ریکه ته کنه لژو ، چونکه توانای مرژو زبره کی
رؤشبری مرژو هیچ سنو ریکه بونی به ،
هه رگیز دان به بوونی هیچ دیواریک یا ریکریک
یا کوسپو جیاوازی بهک نابسی له سر ژفانی
کومه لگایانی نم سر پووری زه مینه دا ، به لکو
مرژو پهش بسن ، سپی ، یژمرد هه ردهم ریو
شوینی پتویستی بو خوشو ناماده بکری ، به توانا به
هه مو زانستو زانبار بهک و هه رگرتو گه شه ی یچ
بکات به گو بره ی نه و ری خوش کردن و ری پیدانه ی .

نم راوو بو چونانه ی تا نیستا خستومانه ته
پوو ، یچ گومانین که نامان گه به نیتته ناکامو بو چونیکه
راستو نریک له ریالیستی مه سه له که وه ، جا نه وه ی
تواو په یوهندی به تی بنه ره تسی و توندی به م
گیرو گرفتانه وه هه یچ و هه همیشه به هویه کی کاربگر
سه ره کی دابرنیت . . هوی « چه بوکی نیم ریالیزمه »

له سر نم وولاتانه ونه وه ی شایانی باسه . . میلله وه
ژیر دهسته کانی باش بو یان دهر کهوت ، که نم
گیرو گرفته ناهه مواره ی دووا کهوتن هه همیشه
ده گه رتیه وه بو نیم ریالیزم
داگیر که ره کان ، هه ر نیم ریالیزمه
ده بیتنه هوی دووا کهوتن ، له و کاته ی که دووا کهوتنیشی
له لابه کی تره وه ، هانی نیم ریالیزم ده دات بو چه بوک
هاویشتنو ، ده ست به سه راگرتن و داگیر کردن . .

زور به ی نم وولاتانه ، ژیر دهسته ی وولاته
پیش کهوتوه پیشه سازه نیم ریالیزمه کان بوون ، بو
ماوه به کی زور ، تالی و ناهه مواره به کی یچ شووماریان له
ده ست داگیر کهر چیشتن ، که هه ردهم نابووری
سامانی نم وولاتانه یان ده مژی و به خوری کهر سه و
مادده خاوه کانیان ده گواستنه بو کارگه کانیان هه ردهم
کرد بوویان به سه ر چاره به کی سه ره کی بو به ده ست
هینانی کهر سه و بازاریکی گه وره ، بو ساغ کردنه وه ی
به ره مه کانیان ، جگه له مهش جوره ها هۆکاری
نابووری و رامباری و بازارگانی و دارایان به کارده هینا بو
مه بهستی مسوگر کردن و به رده وام بوونیان له
تالین کردن و چه وساندنه وه به ، یچ نه وه ی هیچ گرنگی و
بایه خیک بدن به پیشکه و تنی پیشه سازی خومالی
نه و وولاتانه و پاشه مرژو باری نابوری و ناسنی
ژبانی گه له کانی ، به لکو به رژه وهندی نیشتمانی نه و
ولاتانه یان به بهک جار خستبووه پشت گوئی ، جگه
له بایه خ دانیان به هه ندی بوار نه یچ ، که نه و بسنی
به راده به کی که م . نه وهش سه باره ت به و پرژه کارانه ی
به رژه وهندی ته واوی خویانی تیدابوو ، وهک راکیشانی
هه ندی ریگلوبان و هۆکارانی گواستنه وه ، وه بان
دروست کردنی هه ندی ده ستگا گشتیه کان نه وهش
وه کو ووتمان ته نها به نیازی خزمهت جی به جی کردنی
کاروبار و به رژه وهندی به کانی خویان ، وئاسان کردنی
مه بهستی ناردنی کهر سه و مادده خاوه کان بو
ده ره وه ی نه و وولاتانه ، به مه بهستی مسوگر کردن
کهر سه ی پتویست بو پیشه سازی به کانیان و گه رمی
بازاره کانیان ، و به ده ست هینانی زورترین ده ست
کهوت و قازانج . .